

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 1055

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 13 decembrie 2018

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE			
1.496. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea transmiterii unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații SPP3 Vernești din județul Buzău, în proprietatea acestei organizații	2	3.700. — Ordin al ministrului finanțelor publice privind stabilirea nivelului comisionului unic de analiză și a comisionului de gestiune în cadrul programului „Prima casă”, precum și a comisionului de administrare și a comisionului de risc în cadrul Programului de stimulare a cumpărării de autoturisme noi	5
1.497. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea transmiterii unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații Pietrele-Sam II din județul Giurgiu, în proprietatea acestei organizații	3	3.776. — Ordin al ministrului finanțelor publice pentru modificarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 3.648/2018 privind prospectul de emisiune a titlurilor de stat destinate populației, prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului și prin subunitățile poștale din rețeaua Companiei Naționale „Poșta Română” — S.A., în cadrul Programului TEZAUR — ediția Centenar, aferent lunii noiembrie 2018	6
1.498. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea transmiterii unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații 2008 Vișina Veche din județul Olt, în proprietatea acestei organizații	4	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
		Decizia nr. 19 din 15 octombrie 2018 (Completul competent să judece recursul în interesul legii)	7–15
		ACTE ALE CAMEREI AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA	
		96. — Hotărâre privind adoptarea Standardelor internaționale de audit 800, 805 și 810 (revizuite), emise de IFAC, pentru misiunile de audit, altele decât auditul statutar	16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

pentru aprobarea transmiterii unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații SPP3 Vernești din județul Buzău, în proprietatea acestei organizații

Luând în considerare Referatul de aprobare nr. 293.724/2018 al Direcției Îmbunătățiri funciare și fond funciar, în baza prevederilor art. 27 alin. (1) și (4) din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă transmiterea unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații SPP3 Vernești din județul Buzău, în proprietatea acestei organizații, având datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, sub condițiile rezoluției prevăzute de art. 27 alin. (1) din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. — Predarea-primirea infrastructurii secundare de irigații, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, se face la starea fizică existentă la momentul solicitării de preluare, pe bază de protocol încheiat între părțile interesate, în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentului ordin, în condițiile legii, în care sunt specificate obligațiile prevăzute de

Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. — Patrimoniul Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare se diminuează cu valoarea de inventar a bunurilor transmise potrivit art. 1, răspunderea pentru exactitatea, realitatea și corectitudinea datelor aferente bunurilor ce fac obiectul prezentului ordin aparținând acestei entități.

Art. 4. — Prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, la propunerea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, se aprobă retragerea dreptului de proprietate asupra infrastructurii de îmbunătățiri funciare preluate de către organizația utilizatorilor de apă pentru irigații prevăzută la art. 1, în termen de 30 de zile de la data constatării nerespectării de către această organizație a obligațiilor prevăzute la art. 27 alin. (1), prin aplicarea dispozițiilor art. 29³ din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Petre Daea

București, 10 decembrie 2018.
Nr. 1.496.

ANEXĂ

DATELE DE IDENTIFICARE ale bunurilor din infrastructura secundară de irigații, aflate în domeniul privat al statului și în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, care se transmit în proprietatea Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații SPP 3 Vernești din județul Buzău

Nr. crt.	Codul de clasificare și nr. MFP alocat prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 668/2014	Persoana juridică de la care se transmite imobilul	Persoana juridică la care se transmite imobilul	Denumirea bunului	Descrierea tehnică	Adresa imobilului	Valoarea de inventar (lei)
1	9.2.8.12 INVPPS- 6506391-2016	Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare CIF 29275212	Organizația utilizatorilor de apă pentru irigații SPP3 Vernești Sediul: comuna Vernești, județul Buzău Înregistrată în Registrul național al organizațiilor de îmbunătățiri funciare cu nr. 606/18.10.2018 CIF 40047720/ 24.10.2018	Stație de pompare de punere sub presiune SPP 3 Canal Vest	Clădire stație de pompare — 1 buc. Suprafața construită = 14,96 mp Suprafața desfășurată = 14,96 mp Regim de înălțime — parter	UAT Vernești, județul Buzău	22.171,0
2	9.2.8.6 INVPPS- 6506393-2016			Rețea conducte îngropate	Amenajare interioară — rețea conducte cu o lungime de 2.810 m și antene cu o lungime de 9.634 m, care deservesc suprafața brută de 462 ha și suprafața netă de 461 ha	UAT Vernești, județul Buzău	359.951,0
3	9.1.6 INVPPS- 6506389-2016			Teren stație de pompare de punere sub presiune SPP3 Canal Vest	Suprafața teren = 137,70 mp	UAT Vernești, județul Buzău	94,0

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN**pentru aprobarea transmiterii unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații Pietrele-Sam II din județul Giurgiu, în proprietatea acestei organizații**

Luând în considerare Referatul de aprobare nr. 293.725/2018 al Direcției Îmbunătățiri funciare și fond funciar, în baza prevederilor art. 27 alin. (1) și (4) din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă transmiterea unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații Pietrele-Sam II din județul Giurgiu, în proprietatea acestei organizații, având datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, sub condițiile rezolutorii prevăzute de art. 27 alin. (1) din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. — Predarea-primirea bunurilor din infrastructura secundară de irigații, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, se face la starea fizică existentă la momentul solicitării de preluare, pe bază de protocol încheiat între părțile interesate, în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentului ordin, în condițiile legii, în care sunt specificate obligațiile prevăzute de Legea îmbunătățirilor

funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. — Patrimoniul Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare se diminuează cu valoarea de inventar a bunurilor transmise potrivit art. 1, răspunderea pentru exactitatea, realitatea și corectitudinea datelor aferente bunurilor ce fac obiectul prezentului ordin aparținând acestei entități.

Art. 4. — Prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, la propunerea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, se aprobă retragerea dreptului de proprietate asupra infrastructurii de îmbunătățiri funciare preluate de către organizația utilizatorilor de apă pentru irigații prevăzută la art. 1, în termen de 30 de zile de la data constatării nerespectării de către această organizație a obligațiilor prevăzute la art. 27 alin. (1), prin aplicarea dispozițiilor art. 29³ din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Petre Daea

București, 10 decembrie 2018.

Nr. 1.497.

ANEXĂ

**DATELE DE IDENTIFICARE
ale bunurilor din infrastructura secundară de irigații, aflate în domeniul privat al statului
și în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, care se transmit în proprietatea Organizației
utilizatorilor de apă pentru irigații Pietrele-SAM II din județul Giurgiu**

Nr. crt.	Codul de clasificare și nr. MFP alocat prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 668/2014	Persoana juridică de la care se transmite imobilul	Persoana juridică la care se transmite imobilul	Denumirea bunului	Descrierea tehnică	Adresa imobilului	Valoarea de inventar (conform formularului P4000) (lei)
1	1.8.12 INVPPS- 26447572-2018	Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare CIF 29275212	Organizația utilizatorilor de apă pentru irigații Pietrele-Sam II, județul Giurgiu Sediul: comuna Băneasa, satul Pietrele, județul Giurgiu Înregistrată în Registrul național al organizațiilor de îmbunătățiri funciare cu nr. 603/3.10.2018 CIF 39972527	Rețea conducte îngropate SAM II	Rețea conducte îngropate SAM II — lungime antene 12.220 m	UAT Băneasa, județul Giurgiu	0

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN**pentru aprobarea transmiterii unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații 2008 Vișina Veche din județul Olt, în proprietatea acestei organizații**

Luând în considerare Referatul de aprobare nr. 293.726/2018 al Direcției Îmbunătățiri funciare și fond funciar, în baza prevederilor art. 27 alin. (1) și (4) din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă transmiterea unor bunuri din infrastructura secundară de irigații aparținând domeniului privat al statului, aflată în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și situată pe teritoriul Organizației utilizatorilor de apă pentru irigații 2008 Vișina Veche din județul Olt, în proprietatea acestei organizații, având datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, sub condițiile rezolutorii prevăzute de art. 27 alin. (1) din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. — Predarea-primirea bunurilor din infrastructura secundară de irigații, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, se face la starea fizică existentă la momentul solicitării de preluare, pe bază de protocol încheiat între părțile interesate, în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentului ordin, în condițiile legii, în care sunt specificate obligațiile prevăzute de Legea îmbunătățirilor

funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. — Patrimoniul Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare se diminuează cu valoarea de inventar a bunurilor transmise potrivit art. 1, răspunderea pentru exactitatea, realitatea și corectitudinea datelor aferente bunurilor ce fac obiectul prezentului ordin aparținând acestei entități.

Art. 4. — Prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, la propunerea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, se aprobă retragerea dreptului de proprietate asupra infrastructurii de îmbunătățiri funciare preluate de către organizația utilizatorilor de apă pentru irigații prevăzută la art. 1, în termen de 30 de zile de la data constatării nerespectării de către această organizație a obligațiilor prevăzute la art. 27 alin. (1), prin aplicarea dispozițiilor art. 29³ din Legea îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Petre Daea

București, 10 decembrie 2018.

Nr. 1.498.

ANEXĂ

DATELE DE IDENTIFICARE
ale bunurilor din infrastructura secundară de irigații, aflate în domeniul privat al statului
și în administrarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, care se transmit în proprietatea Organizației
utilizatorilor de apă pentru irigații 2008 Vișina Veche din județul Olt

Nr. crt.	Codul de clasificare și nr. MFP alocat prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 668/2014	Persoana juridică de la care se transmite imobilul	Persoana juridică la care se transmite imobilul	Denumirea bunului	Descrierea tehnică	Adresa imobilului	Valoarea de inventar (lei)
1	9.1.6/INVPPS-6497671—2016	Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare CIF 29275212	Organizația utilizatorilor de apă pentru irigații 2008 Vișina Veche Sediul: comuna Vișina, județul Olt Înregistrată în Registrul național al organizațiilor de îmbunătățiri funciare cu nr. 412/5.03.2009 CIF 25361183	294 — Teren aferent SPP 19	Suprafață 786 mp	UAT Vișina Nouă, județul Olt	72,47
2	9.1.6/INVPPS-6497675—2016			294 — Teren aferent SPP 21	Suprafață 1.083 mp	UAT Vișina Nouă, județul Olt	105,87
3	9.1.6/INVPPS-6497643—2016			294 — Teren aferent SRPP 5	Suprafață 1.880 mp	UAT Cilieni, județul Olt	296,2

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

ORDIN**privind stabilirea nivelului comisionului unic de analiză și a comisionului de gestiune în cadrul programului „Prima casă”, precum și a comisionului de administrare și a comisionului de risc în cadrul Programului de stimulare a cumpărării de autoturisme noi**

Având în vedere prevederile:

— art. 2 lit. b) și art. 2¹ lit. b) din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 717/2009 privind aprobarea normelor de implementare a programului „Prima casă”, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 2 lit. j) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2014 privind aprobarea Programului de stimulare a cumpărării de autoturisme noi, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 88/2015, și ale art. 9 lit. b) din Normele de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2014 privind aprobarea Programului de stimulare a cumpărării de autoturisme noi, cu modificările și completările ulterioare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.053/2014, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:

Art. 1. — Pentru anul 2019 se aprobă comisionul unic de analiză de 0,15% pe an din valoarea promisiunii de garantare emisă de Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii — S.A. — IFN (*FNGCIMM*) în cadrul programului „Prima casă”.

Art. 2. — Pentru anul 2019 se aprobă comisionul de gestiune a garanțiilor acordate de *FNGCIMM*, în numele și contul statului român, în cadrul programului „Prima casă”, la nivelul de 0,45% pe an calculat la soldul garanției statului.

Art. 3. — Pentru anul 2019 se aprobă comisionul de administrare pentru garanțiile acordate în cadrul Programului de stimulare a cumpărării de autoturisme noi, la nivelul de 0,49% pe an, calculat la soldul finanțării garantate, și comisionul de risc în valoare de 1% aplicat la valoarea garantată.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

ORDIN**pentru modificarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 3.648/2018 privind prospectul de emisiune a titlurilor de stat destinate populației, prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului și prin subunitățile poștale din rețeaua Companiei Naționale „Poșta Română” — S.A., în cadrul Programului TEZAUR — ediția Centenar, aferent lunii noiembrie 2018**

Având în vedere prevederile:

— Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 3.139/2017 privind aprobarea emiterii titlurilor de stat destinate populației, prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului, în cadrul Programului Tezaur, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordinului ministrului finanțelor publice și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale nr. 2.311/452/2018 privind aprobarea intermedierei vânzării, colectării subscrierilor și efectuării plăților aferente titlurilor de stat destinate populației prin subunitățile poștale din rețeaua Companiei Naționale „Poșta Română” — S.A. în cadrul Programului Tezaur, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul:

— art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările și completările ulterioare;

— pct. 4.1.a), b).¹² subpct. 3 din Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2007, cu modificările și completările ulterioare,**ministrul finanțelor publice** emite următorul ordin:

Art. I. — Anexa la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3.648/2018 privind prospectul de emisiune a titlurilor de stat destinate populației, prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului și prin subunitățile poștale din rețeaua Companiei Naționale „Poșta Română” — S.A., în cadrul Programului TEZAUR — ediția Centenar, aferent lunii noiembrie 2018, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 994 din 23 noiembrie 2018, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

„Art. 2. — (1) Ministerul Finanțelor Publice anunță lansarea următoarei emisiuni de titluri de stat destinate populației în cadrul Programului Tezaur, cu următoarele caracteristici:

Cod emisiune	Data de început a perioadei de subscriere	Data de încheiere a perioadei de subscriere	Data de emisiune	Data scadenței	Maturitate Nr. de ani	Rata anuală a dobânzii %
0003	26.11.2018	21.12.2018	24.12.2018	24.12.2020	2	4,50%”

2. Articolul 8 se modifică și va avea următorul conținut:

„Art. 8. — Dobânda aferentă oricărui titlu de stat se plătește anual la data de plată a dobânzii, iar rambursarea valorii nominale se va efectua la data de plată a valorii nominale, conform următorului grafic:

Cod emisiune 0003		
Plata dobânzii numărul	Perioada de dobândă	Data de plată a dobânzii
1	24 decembrie 2018—23 decembrie 2019	24 decembrie 2019
2	24 decembrie 2019—23 decembrie 2020	24 decembrie 2020
Plata valorii nominale		Data de plată a valorii nominale
		24 decembrie 2020”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul finanțelor publice,
Tiberiu Valentin Mavrodin,
secretar de stat

București, 12 decembrie 2018.
Nr. 3.776.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 19**din 15 octombrie 2018**

Dosar nr. 1.811/1/2018

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului

Simona Lala Cristescu — pentru președintele delegat al Secției I civile

Eugenia Voicheci — președintele Secției a II-a civile

Corina-Alina Corbu — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Mirela Sorina Popescu — președintele delegat al Secției penale

Claudia Marcela Canacheu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Eugenia Ion — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Dana Iarina Vartires — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Veronica Năstasie — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Angelica Denisa Stănișor — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Iuliana Măiereanu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Emilia Claudia Vișoiu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Andreea Marchidan — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Luiza Maria Păun — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Viorica Trestianu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Virginia Filipescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Horațiu Pătrașcu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Laura-Mihaela Ivanovici — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Florentina Dinu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă

Aurelia Rusu — judecător la Secția I civilă

Paulina Lucia Brehar — judecător la Secția a II-a civilă

Nicoleta Țândăreanu — judecător la Secția a II-a civilă

Daniel Grădinaru — judecător la Secția penală

Alexandra Iuliana Rus — judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursul în interesul legii este constituit conform art. 516 alin. (1) din Codul de procedură civilă și art. 271 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul Î.C.C.J.*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Diana Berlic.

La ședința de judecată participă domnul Aurel Segărceanu, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27³ din Regulamentul Î.C.C.J.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel București având ca obiect „interpretarea și aplicarea unitară a legii în ceea ce privește chestiunea de drept referitoare la înțelesul obligației de declarare a adunărilor care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, reglementată de dispozițiile art. 3 prima teză din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, republicată, ca element constitutiv al contravențiilor prevăzute de dispozițiile art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din aceeași lege”.

Magistratul-asistent prezintă referatul privind obiectul recursului în interesul legii, arătând că la dosar au fost depuse rapoartele întocmite de judecătorii-raportori, precum și punctul de vedere formulat de Ministerul Public.

Se arată, de asemenea, că în legătură cu problema de drept supusă dezbaterii au fost formulate și depuse la dosar memoriile (*amicus curiae*) de către următoarele organizații nonguvernamentale: Asociația Evoluție în Instituție, Asociația Activewatch, Asociația Fundația Eco-Civica, Asociația Platforma Inițiativa România, Asociația Voci pentru Democrație și Justiție, Asociația Mișcarea Civică Miliția Spirituală, Comunitatea Declic, reprezentată legal de Asociația Efectul Fluture, Asociația Funky Citizens, Asociația Rădăuțul Civic, Asociația pentru Dezvoltare, Transparență și Participare Publică „Civica”, Fundația Centru de Resurse pentru Participare Publică, Asociația „Rezist Zürich”, Asociația Inițiativa Prelungirea Ghencea, Asociația Centrul de Investigații Media, Asociația Platforma România 100, Asociația Salvați Bucureștiul, Federația Inițiativa Timișoara, Asociația Civică Adevăr și Dreptate Argeșean #activAG Pitești, Asociația Aradul Civic și Asociația România Vie.

Președintele completului de judecată acordă cuvântul reprezentantului procurorului general, pentru expunerea punctului de vedere cu privire la recursul în interesul legii.

Doamna procuror arată că aprecierea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este că recursul în interesul legii este inadmisibil, întrucât jurisprudența neunitară la care se face referire în sesizare există exclusiv la nivelul judecătorilor din municipiul București și al Secției a II-a de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului București, nu la nivelul întregii țări.

În ceea ce privește fondul problemei de drept supuse dezlegării, reprezentantul Ministerului Public arată că, dacă se va considera că sesizarea este admisibilă, în opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale care au generat jurisprudența neunitară la care trimite sesizarea trebuie făcute în sensul că obligația de declarare prealabilă a adunărilor publice există atunci când acestea urmează să se desfășoare în piețe ori pe căile publice (trotuar, drum, partea carosabilă) sau în alte locuri prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, republicată (*Legea nr. 60/1991*), situate în exteriorul sediilor sau imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. În sprijinul acestei soluții doamna procuror face referire la argumentele prezentate pe larg în punctul de vedere exprimat în scris și depus la dosar.

Președintele completului de judecată declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Problema de drept care a generat practica neunitară

1. Recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 din Legea nr. 60/1991, prin raportare la dispozițiile art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din aceeași lege, în sensul de a se stabili înțelesul sintagmei „*în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat*”, folosită de legiuitor în cuprinsul art. 3 din legea în discuție cu referire la desfășurarea adunărilor publice exceptate de la obligația declarării prealabile.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

2. *Legea nr. 60/1991:*

„Art. 3. — Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum și cele care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. În cazul în care organizatorii adunărilor publice nesupuse declarării prealabile dețin indicii sau date că desfășurarea lor s-ar putea solda cu acte de dezordine ori că ar putea să ducă la manifestări violente, au obligația să solicite din timp primarilor, unităților de jandarmi competente teritorial și poliției locale sprijin de specialitate.

(...)

Art. 26. — (1) Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să întrunească elementele constitutive ale unor infracțiuni:

a) organizarea și desfășurarea de adunări publice nedeclarate, neînregistrate sau interzise;

(...)

d) participarea la adunări publice nedeclarate sau interzise și urmate de refuzul părăsirii locurilor de desfășurare a acestora, la avertizările și somațiile organelor de ordine făcute potrivit legii;

(...)

III. Examen jurisprudențial — principalele coordonate ale divergențelor de jurisprudență

3. Prin recursul în interesul legii se arată că examinarea jurisprudenței la nivelul instanțelor din circumscripția Curții de Apel București a relevat faptul că acestea nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește problema de drept supusă dezlegării, astfel:

A) *Într-o orientare, majoritară*, s-a apreciat că nu trebuie declarate adunările publice desfășurate într-un loc public (drum public, parte carosabilă, trotuar, piață publică) aflat în exteriorul sediilor persoanelor juridice de interes public sau privat, prin raportare la dispozițiile art. 3 din Legea nr. 60/1991.

4. În susținerea acestei opinii s-a argumentat că, pentru ca o persoană să poată fi sancționată pentru nesocotirea dispozițiilor art. 26 alin. (1) lit. a) sau d) din Legea nr. 60/1991, este necesar ca aceasta să fi organizat și desfășurat adunări publice nedeclarate, neînregistrate sau interzise ori să fi participat la o adunare publică nedeclarată sau interzisă, participare urmată de refuzul de a părăsi locul de desfășurare a acestora la avertizările și somațiile organelor de ordine, făcute potrivit legii.

5. Prin urmare, elementul material al laturii obiective a contravenției sancționate de lege este alcătuit din două acțiuni cumulative, în absența oricăreia dintre ele fapta neputând constitui contravenție.

6. S-a apreciat că Legea nr. 60/1991 nu oferă o definiție precisă a adunărilor publice, dar din textul art. 1 alin. (1) rezultă că, pentru determinarea caracterului de adunare publică al unei întruniri, nu prezintă importanță neapărat numărul de persoane, ci scopul întrunirii și locul de desfășurare a acesteia. Astfel, s-a reținut că sintagma „adunare publică nedeclarată” nu trebuie interpretată prin folosirea înțelesului său din limbajul comun, ci prin folosirea înțelesului autonom conferit de actul normativ care reglementează organizarea și desfășurarea adunărilor publice.

7. Așadar, adunarea publică nu are, în înțelesul Legii nr. 60/1991, sensul din limbajul comun, ci sensul de adunare care trebuie declarată.

8. În ceea ce privește caracterul declarat sau nedeclarat al adunării publice, art. 3 din Legea nr. 60/1991 instituie o excepție de la regula prevăzută de art. 1 alin. (1), în sensul că nu trebuie declarate în prealabil adunările publice care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, iar în cazul în care organizatorii adunărilor publice nesupuse declarării prealabile dețin indicii sau date că desfășurarea lor s-ar putea solda cu acte de dezordine ori că ar putea să ducă la manifestări violente, au obligația să solicite din timp sprijin de specialitate.

9. Pentru a fi realizat conținutul constitutiv al contravențiilor prevăzute de art. 26 alin. (1) lit. a) sau d) este necesar ca persoana în cauză să fi organizat sau să fi participat la o adunare publică, iar acea adunare să fi fost nedeclarată, în condițiile în care legea prevede obligativitatea declarării acesteia.

10. Nu se poate reține că o persoană a organizat sau a participat la o astfel de adunare, având în vedere că legea exceptează de la obligativitatea declarării o adunare desfășurată în exteriorul sediilor ori al imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, cum ar fi Parlamentul, Guvernul etc.

11. Argumentându-și soluția de anulare a proceselor-verbale de constatare a contravențiilor, majoritatea instanțelor a apreciat că sintagma „adunările care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat” din cuprinsul art. 3 din Legea nr. 60/1991 desemnează nu doar terenul aferent unei clădiri, aflat în deținerea persoanei juridice de interes public sau privat (acest

teren fiind desemnat doar de sintagma „în incinta sediilor ori a imobilelor”), ci și suprafața de teren aflată în domeniul public situată în proximitatea sediilor sau imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, această din urmă locație fiind considerată ca reprezentând exteriorul sediului unei autorități publice sau instituții private.

12. S-a avut în vedere și definiția din DEX: incintă, incinte, s. f. 1. Spațiu (mare) închis în interiorul unei construcții. 2. Suprafață de teren înconjurată din toate părțile de construcții, de amenajări. Așadar, incinta cuprinde atât spațiul închis din interiorul unei construcții, cât și suprafața de teren înconjurată de gard, construcții sau alte amenajări.

13. *Per a contrario*, exteriorul sediilor sau imobilelor unor persoane juridice de interes public sau privat, la care face referire art. 3 din Legea nr. 60/1991, este reprezentat de suprafața de teren aflată în domeniul public situată în proximitatea acestor spații.

14. În cadrul acestei orientări au fost menționate sentințele nr. 9.551 din 6.12.2017, nr. 9.881 din 18.12.2017, nr. 9.366 din 29.11.2017 și nr. 9.947 din 20.12.2017 ale Judecătorei Sectorului 1 București, sentințele nr. 9.666 din 18.11.2013, nr. 8.782 din 10.12.2014, nr. 7.544 din 29.10.2014, nr. 8.783 din 10.12.2014, nr. 6.151 din 17.09.2014, nr. 1.100 din 10.02.2015 și nr. 3.711 din 30.05.2014 ale Judecătorei Sectorului 5 București, definitive fie prin neapelare, fie ca urmare a respingerii căii de atac formulate.

B) *Într-o altă orientare, minoritară*, s-a considerat că exteriorul sediului unei instituții publice reprezintă exclusiv zona cuprinsă între punctele de acces în clădire și gardul împrejmuit, doar pentru această zonă fiind aplicabile dispozițiile art. 3 din Legea nr. 60/1991 referitoare la scutirea de la obligația de declarare în prealabil.

15. S-a apreciat că trotuarele și partea carosabilă, care sunt elemente ale unei căi de comunicații publice, în sensul art. 6 alin. (1) pct. 14, 23 și 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002*), aflate la exteriorul împrejmuirii unei instituții publice, nu pot fi considerate ca aparținând exteriorului sediului acesteia, ci reprezintă o zonă publică în care, pentru desfășurarea unei adunări publice, este necesară declararea prealabilă a acesteia, conform art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991.

16. În cadrul acestei orientări au fost menționate sentințele nr. 5.687 din 3.09.2014 și nr. 1.498 din 20.02.2015 ale Judecătorei Sectorului 5 București și Sentința nr. 8.233 din 22.10.2015 a Judecătorei Sectorului 6 București, rămase definitive în urma respingerii căilor de atac formulate.

IV. Opinia autorului sesizării

17. În opinia Colegiului de conducere al Curții de Apel București, în interpretarea și aplicarea corectă a dispozițiilor art. 3 teza I din Legea nr. 60/1991, cu referire la art. 1 alin. (2) și art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din același act normativ, subzistă obligația de declarare a adunărilor publice organizate în afara „exteriorului sau incintei sediului/imobilului unei instituții publice”, sintagmă care reprezintă numai „zona cuprinsă între punctele de acces în clădire și gardul împrejmuit (în cazul organizării adunărilor publice în exteriorul sediului/imobilului” sau numai „în interiorul sediului/imobilului” (în cazul organizării adunărilor publice în incinta sediilor/imobilelor acestei categorii de persoane juridice de interes public sau privat), întrucât doar pentru aceste din urmă zone sunt aplicabile dispozițiile art. 3 teza I din Legea nr. 60/1991, referitoare la exceptarea de la obligația de declarare în prealabil a adunărilor publice.

18. În interpretarea și aplicarea acelorași dispoziții legale se impune concluzia că „trotuarele și partea carosabilă” constituie elemente ale unei căi de comunicații publice și nu pot fi considerate ca fiind „aflate la exteriorul împrejmuirii unei instituții publice”, în sensul că nu pot fi incluse în sintagma „exteriorul sediului” acesteia, în accepțiunea dispozițiilor art. 3 din Legea nr. 60/1991, neavând relevanță că se situează faptic în imediata apropiere a clădirii și/sau a împrejmuirii aferente clădirii, ci reprezintă o zonă publică pentru care este necesară declararea unei adunări publice, conform art. 1 alin. (2) din legea în discuție.

19. În sprijinul opiniei sale, autorul sesizării a invocat principiul strictei interpretări și aplicării a dispozițiilor normative în materie contravențională, în condițiile în care prevederile art. 3 din Legea nr. 60/1991 instituie o excepție de la regula declarării prealabile a acestor adunări publice, al cărei scop este menținerea securității în organizarea și desfășurarea activității persoanelor juridice de interes public sau privat, având în vedere că organizarea acestor adunări publice se realizează, de regulă, în imediata apropiere a acestor persoane juridice de interes public sau privat și există riscul blocării accesului din/în incinta sau imobilul aparținând acestora.

20. În caz contrar, s-ar putea susține că nu este necesară îndeplinirea cerinței prealabile a declarării adunării publice, chiar și în situația în care aceasta ar fi organizată în imediata apropiere a împrejmuirii sediului acestor persoane juridice de interes public și/sau privat, deși intenția legiuitorului a fost aceea de a exclude de la obligativitatea declarării adunărilor publice numai pe acelea organizate în interiorul clădirii sau al împrejmuirii aferente clădirii/sediului aparținând acestor categorii de persoane juridice, tocmai în considerarea frecvenței crescute a organizării acestor adunări publice în imediata apropiere a acestor clădiri sau sedii și pentru care nu există posibilitatea imediată de control din partea autorităților competente în menținerea ordinii publice.

21. Pe de altă parte, a susținut autorul sesizării, aprecierea proporționalității acestei cerințe de declarare a adunărilor publice, în contextul faptic evocat, prin raportare la necesitatea respectării dreptului la liberă exprimare, conform dispozițiilor art. 10 și 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nu poate conduce la concluzia exprimată în opinia care exclude de la obligația declarării chiar și adunările publice organizate în afara/exteriorul clădirii și/sau a/al împrejmuirii aferente clădirii, având în vedere că sunt lipsite de conținut prevederile capitolului II din Legea nr. 60/1991, care reglementează în mod expres și cu caracter general obligația declarării adunărilor publice, obligație care însă este justificată în mod obiectiv prin raportare la riscurile generate de modalitatea de desfășurare a acestor adunări publice și respectă totodată cerințele de proporționalitate între interesul public al menținerii ordinii publice și asigurării climatului de desfășurare a activității persoanelor juridice vizate de aceste adunări publice și necesitatea exercitării libertății de exprimare și a dreptului la liberă întrunire pentru dezbaterea chestiunilor de interes public și/sau privat susținute prin intermediul acestor adunări publice.

V. Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

A) Prin Adresa nr. 1.748/C/2.485/III-5/2018 din 22 august 2018, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat, în principal, că recursul în interesul legii este inadmisibil, întrucât jurisprudența neunitară la care se face referire în sesizare există exclusiv la nivelul judecătoriilor din municipiul București și al Secției a II-a de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului București, care îndeplinește rolul de ultimă instanță de control judiciar în aceste

cauze, având și menirea de a-și unifica propria jurisprudență, astfel încât, printr-o practică unitară la nivelul său, să asigure unificarea jurisprudenței judecătorilor din circumscriptie.

22. În același timp se arată însă că existența unei cauzistici judiciare configurate doar la nivelul Tribunalului București și al unor judecătoria arondate este determinată de împrejurări factuale evidente ale societății contemporane, în care adunările publice se desfășoară preponderent în proximitatea unor instituții publice centrale, ale căror sedii se află în municipiul București, fapt ce impune reconsiderarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție sub aspectul condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 515 din Codul de procedură civilă, în scopul asigurării unui grad ridicat de previzibilitate a legii.

B) Pe fondul problemei de drept supuse dezlegării, în opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale care au generat jurisprudența neunitară la care trimite sesizarea trebuie făcute în sensul că obligația de declarare prealabilă a adunărilor publice există atunci când acestea urmează să se desfășoare în piețe ori pe căile publice (trotuar, drum, partea carosabilă) sau în alte locuri prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, situate în exteriorul sediilor sau imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. Au fost invocate în acest sens următoarele argumente principale:

23. Prevederile art. 53 din Constituția României, în acord cu cele ale art. 11 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 21 din Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice, conțin dispoziții potrivit cărora exercițiul libertății întrunirilor, deși garantat, poate comporta anumite restrângeri, acestea fiind reglementate prin lege. În acest sens a fost invocată jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

24. Cadrul normativ pentru organizarea și desfășurarea adunărilor publice este stabilit prin Legea nr. 60/1991, care detaliază condițiile pentru exercitarea libertății de întrunire.

25. Dispozițiile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991 instituie regula declarării prealabile a tuturor adunărilor publice, la această regulă fiind prevăzută în cuprinsul art. 3 o excepție, textul legal arătând că: „Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum și cele care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. În cazul în care organizatorii adunărilor publice nesupuse declarării prealabile dețin indicii sau date că desfășurarea lor s-ar putea solda cu acte de dezordine ori că ar putea să ducă la manifestări violente, au obligația să solicite din timp primarilor, unităților de jandarmi competente teritorial și poliției locale sprijin de specialitate.”

26. Instituirea obligației declarării adunărilor publice, astfel cum este consacrată și în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, este o măsură necesară într-o societate democratică, destinată protejării valorilor prevăzute în paragraful 2 al art. 11 din Convenție.

27. Situațiile de excepție în care nu este necesară declararea prealabilă a adunărilor publice sunt circumscrise unor ipoteze ce au în vedere două criterii care nu sunt cumulative, ci alternative: pe de o parte, natura adunărilor (manifestări cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, ocazionate de vizite oficiale) și, pe de altă parte, locul de desfășurare care trebuie să fie unul diferit de cele indicate în art. 1 alin. (2), pentru care este obligatorie declararea adunării.

28. Prin urmare, determinarea ipotezelor de fapt ce se circumscriu sintagmei „în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor” se va face prin opoziție cu locurile indicate în art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991 — piețe, căi publice și alte locuri în aer liber.

29. Această interpretare a legii corespunde în totalitate caracterului de excepție al normei conținute în art. 3 din Legea nr. 60/1991, iar excepțiile sunt de strictă interpretare și aplicare. Conceptual, sfera de aplicare a normei de excepție va înceta în punctul în care începe aplicarea regulii de bază. Prin urmare, dacă o adunare publică se desfășoară în exteriorul sediilor ori al imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, iar acest exterior coincide cu unul dintre locurile indicate în art. 1 alin. (2) din lege, trebuie aplicată regula declarării prealabile a adunării.

30. S-a apreciat că „incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice” este clădirea propriu-zisă, în care se poate desfășura o adunare publică fără declararea sa prealabilă, iar „exteriorul (...) sediilor ori al imobilelor” este terenul aferent asupra căruia persoana juridică are un drept de proprietate, un alt drept real ori de folosință, nu trotuarul, drumul public, partea carosabilă, piețele publice învecinate, imobile destinate uzului și folosinței publice, desfășurării traficului rutier, circulației pietonale etc.

VI. Jurisprudența Curții Constituționale, Curții Europene a Drepturilor Omului și Curții de Justiție a Uniunii Europene

31. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și art. 26 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 60/1991, Curtea Constituțională a constatat — prin Decizia nr. 199 din 23 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 76 din 21 februarie 2000, Decizia nr. 51 din 20 februarie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 6 aprilie 2001, Decizia nr. 1.123 din 16 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 789 din 25 noiembrie 2008, și Decizia nr. 687 din 24 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 137 din 23 februarie 2017 — că acestea sunt constituționale, reținând că dispozițiile Legii nr. 60/1991, potrivit cărora desfășurarea adunărilor publice este permisă doar cu condiția declarării lor prealabile, nu contravin libertății de întrunire, reglementată de Constituția României și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

32. Instanța de contencios constituțional a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (hotărârile din 21 iunie 1985 și 10 octombrie 1979, pronunțate în cauzele *Plattform „Ärzte für das Leben” împotriva Austriei și Rassemblement jurassien împotriva Elveției*), care a reținut că art. 11 din Convenție presupune că fiecare stat este în măsură să adopte măsuri rezonabile și adecvate pentru a asigura desfășurarea pașnică a manifestațiilor licite ale cetățenilor săi și că, pentru întrunirile ce au loc pe căile publice, nu este exagerată impunerea obligației de a se obține o autorizație prealabilă, întrucât autoritățile au posibilitatea, în aceste condiții, să vegheze asupra respectării ordinii publice și să ia măsurile necesare pentru ca libertatea manifestațiilor să fie pe deplin asigurată.

33. Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa anterior menționată că modul de redactare a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991 are semnificația obligativității obținerii unei autorizații prealabile în cazul organizării unor adunări publice dintre cele prevăzute de textul legal criticat și, prin urmare, a caracterului ilegal al adunărilor publice care nu respectă această condiție legală, impusă de legiuitor în scopul protecției drepturilor fundamentale ale celorlalți membri ai societății, care nu participă la respectivele adunări, în vederea

prevenirii dezordinii și a menținerii unei ordini în trafic, redactare care nu încalcă dispozițiile constituționale referitoare la libertatea întrunirilor.

34. De asemenea, referitor la dispozițiile art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 60/1991, care stabilesc răspunderea contravențională pentru fapte prin care sunt încălcate prevederile legale privind organizarea adunărilor publice, Curtea Constituțională a reținut, în Decizia nr. 1.093 din 21 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 732 din 3 noiembrie 2010, și Decizia nr. 1.351 din 19 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 817 din 7 decembrie 2010, că organizarea și desfășurarea de adunări publice constituie contravenție numai dacă sunt nedecarate, neînregistrate sau interzise.

VII. Raportul asupra recursului în interesul legii

35. Raportul analizează sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel București, apreciind că s-a făcut dovada existenței unei jurisprudențe neunitare în privința problemei de drept ce constituie obiectul recursului în interesul legii, conform dispozițiilor art. 515 din Codul de procedură civilă, respectiv că autorul sesizării este legitimat procesual, potrivit prevederilor art. 514 din același cod.

36. În ceea ce privește fondul problemei de drept supuse dezbaterii, prin raport se apreciază că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale supuse analizei, există obligația de declarare prealabilă a adunărilor publice atunci când acestea urmează să se desfășoare în piețe ori pe căile publice (drum public, parte carosabilă și trotuar) sau în alte locuri prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, situate în imediata vecinătate a sediilor ori imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

A) Cu privire la admisibilitatea recursului în interesul legii

37. Verificarea regularității învestirii Înaltei Curți de Casație și Justiție impune analizarea condițiilor de admisibilitate a recursului în interesul legii, în conformitate cu dispozițiile art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă.

38. Astfel, potrivit art. 514 din Codul de procedură civilă, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

39. Recursul în interesul legii este formulat de către Colegiul de conducere al Curții de Apel București, care este titular al dreptului de sesizare, iar problema de drept privește stabilirea înțelesului obligației de declarare a adunărilor care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, reglementată de dispozițiile art. 3 prima teză din Legea nr. 60/1991, ca situație premisă a contravențiilor prevăzute de art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din aceeași lege.

40. Problema supusă dezbaterii este deci una ce ține de previzibilitatea legii contravenționale, rezultând din sintagma folosită de dispozițiile art. 3 teza I din Legea nr. 60/1991, conform căroră: „Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum și cele care se desfășoară în exteriorul sau în

incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat.”

41. De asemenea, de lămurirea înțelesului sintagmei „în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice (...)” depinde întrunirea elementelor constitutive ale contravențiilor prevăzute de art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 60/1991, care se referă la „organizarea și desfășurarea de adunări publice nedecarate, neînregistrate sau interzise”, respectiv la „participarea la adunări publice nedecarate sau interzise și urmate de refuzul părăsirii locurilor de desfășurare a acestora, la avertizările și somațiile organelor de ordine făcute potrivit legii”.

42. În concret, soluționarea problemei de drept vizează răspunsul la întrebarea dacă trebuie sau nu declarate adunările publice organizate în exteriorul sediilor ori imobilelor persoanelor juridice de drept public sau privat în proximitatea acestora, în zone publice (trotuare, piețe publice, partea carosabilă a drumului public sau alte spații în aer liber).

43. Potrivit art. 515 din Codul de procedură civilă: „Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.”

44. În acest sens, pentru exemplificarea caracterului neunitar al jurisprudenței, autorul sesizării a indicat și atașat acesteia hotărâri judecătorești pronunțate asupra unor plângeri contravenționale de către judecătorii sectoarelor 1, 5 și 6 București, rămase definitive prin decizii pronunțate de Tribunalul București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal ori prin neapelare, hotărâri care îndeplinesc cerința legală de a fi definitive, fiind atacabile numai cu apel, conform art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța Guvernului nr. 2/2001*).

45. La aceste hotărâri, pronunțate de judecătorii unor sectoare ale municipiului București și de Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului București, se adaugă și o altă hotărâre, pronunțată de către Tribunalul Neamț — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Decizia nr. 191/ACA din 31 martie 2015), identificată în urma examenului efectuat în Lucrearea nr. 10.589/5.215/III-5/2017 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția judiciară — Serviciul judiciar civil, în care s-a verificat, din oficiu, jurisprudența la nivelul întregii țări, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în aceeași problemă de drept, așa cum rezultă din punctul de vedere formulat de către Ministerul Public cu privire la sesizarea supusă analizei de față.

46. Înalta Curte de Casație și Justiție consideră că este îndeplinită și condiția privind caracterul neunitar al jurisprudenței în materia supusă analizei, chiar dacă această jurisprudență este constituită preponderent din hotărâri pronunțate la nivelul judecătoriilor unor sectoare ale municipiului București și la nivelul completurilor Secției a II-a de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului București. Aceasta se explică prin faptul că majoritatea covârșitoare a adunărilor publice relevante sunt organizate și se desfășoară în municipiul București, cu predilecție în raza administrativă pentru care competența aparține tocmai instanțelor ale căror hotărâri au fost menționate ca reprezentând practică judiciară neunitară în materie, dată fiind prevalența, ca număr și semnificație, a autorităților și instituțiilor publice care își au sediul în această rază administrativă și în legătură cu care au loc respectivele adunări publice. De asemenea, se are în vedere și anvergura

jurisprudenței în discuție, cunoscut fiind faptul că instanțele din circumscripția Curții de Apel București au cel mai mare volum de activitate în materia ce face obiectul sesizării.

47. De altfel, posibilitatea unificării practicii judiciare în această materie nu ar fi posibilă pe calea procedurii hotărârii prealabile, prevăzută de art. 519—521 din Codul de procedură civilă, având în vedere că problema supusă dezlegării nu este una nouă, raportat atât la data intrării în vigoare a dispozițiilor legale în discuție, cât și la perioada de timp în care au fost pronunțate hotărârile judecătorești.

48. De aceea, în scopul asigurării unui grad ridicat de previzibilitate a legii, având în vedere și faptul că existența unei cauzistici judiciare configurate doar la nivelul Tribunalului București și al unor judecării arondate este determinată de împrejurări factuale evidente ale societății contemporane, în care adunările publice se desfășoară preponderent în proximitatea unor instituții publice centrale, ale căror sedii se află în municipiul București, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii, prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă.

49. Aceasta cu atât mai mult cu cât divergența de jurisprudență privește exercițiul unei libertăți fundamentale consacrate de art. 39 din Constituție și art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar materia contravențională, căreia îi aparține problema de drept supusă dezlegării, este asimilată, sub aspect substanțial, materiei penale.

B) Analiza problemei de drept soluționate în mod neunitar de instanțele judecătorești

50. Potrivit art. 39 din Constituția României: „Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără niciun fel de arme.”

51. Totodată, art. 53 din Constituție permite ca exercițiul libertății întrunirilor să comporte anumite restrângeri.

52. De asemenea, art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale consacră „Libertatea de întrunire și asociere”, astfel:

„(1) Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și la libertate de asociere, inclusiv de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

(2) Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

53. La rândul lor, Pactul internațional relativ la drepturile civile și politice și Pactul internațional privitor la drepturile economice, sociale și culturale, adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. în anul 1966, conțin dispoziții privitoare la aceleași libertăți. Astfel, art. 21 din Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice dispune că dreptul la întrunire este recunoscut; exercițiul lui nu poate fi supus decât restricțiilor conforme cu legea și necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora.

54. La nivel național, cadrul normativ pentru organizarea și desfășurarea adunărilor publice este stabilit prin Legea

nr. 60/1991, care detaliază condițiile pentru exercitarea libertății de întrunire.

55. Astfel, potrivit art. 1 alin. (1) și (2) din Legea nr. 60/1991:

„(1) Libertatea cetățenilor de a-și exprima opiniile politice, sociale sau de altă natură, de a organiza mitinguri, demonstrații, manifestații, procesiuni și orice alte întruniri și de a participa la acestea este garantată prin lege. Asemenea activități se pot realiza numai pașnic și fără niciun fel de arme.

(2) Adunările publice — mitinguri, demonstrații, manifestații, competiții sportive, procesiuni și altele asemenea —, ce urmează să se desfășoare în piețe, pe căile publice ori în alte locuri în aer liber, se pot organiza numai după declararea prealabilă prevăzută de prezenta lege.”

56. Art. 2 din aceeași lege prevede că:

„Adunările publice trebuie să se desfășoare în mod pașnic și civilizată, cu protecția participanților și a mediului ambiant, fără să stânjenească folosirea normală a drumurilor publice, a transportului în comun, cu excepția celor autorizate, funcționarea instituțiilor publice sau private, a celor de învățământ, cultură și sănătate, a unităților economice ori să degenereze în acțiuni turbulente de natură a pune în primejdie ordinea și liniștea publică, siguranța persoanelor, integritatea corporală, viața sau bunurile acestora ori ale domeniului public, și nu pot fi continuate după ora 23,00, caz în care intră sub incidența dispozițiilor Legii nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată.”

57. De asemenea, în cuprinsul Legii nr. 60/1991 este reglementată procedura pentru declararea prealabilă a adunărilor publice, sunt indicate organele administrației publice locale competente să avizeze cererile de organizare a adunărilor publice, criteriile care trebuie avute în vedere în soluționarea acestor cereri și căile de atac ce pot fi exercitate împotriva deciziilor de interzicere a unor adunări publice (art. 6—11).

58. Astfel, potrivit textelor de lege menționate:

„Art. 6. — Pentru organizarea adunărilor publice solicitantii se vor adresa, în scris, primarului unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază urmează să se desfășoare adunarea.

Art. 7. — Organizatorii adunărilor publice vor depune declarația scrisă la primăriile municipale, orașenești sau comunale pe al căror teritoriu acestea urmează să se desfășoare, cu cel puțin 3 zile înainte de data desfășurării acestora, în care trebuie să menționeze denumirea sub care este cunoscut grupul organizator, scopul, locul, data, ora începerii și durata acțiunii, traseele de afluire și defluire, numărul aproximativ al participanților, persoanele împuternicite să asigure și să răspundă de măsurile de organizare, serviciile pe care le solicită din partea consiliului local, a poliției locale și jandarmeriei, potrivit modelului prezentat în anexă.

Art. 8. — (1) Se înființează comisia de avizare a cererilor de organizare a adunărilor publice la nivelul tuturor consiliilor locale, formată din primar, secretarul comunei sau al orașului, după caz, reprezentanți ai poliției și ai jandarmeriei.

(2) În cazuri justificate, cu acordul organizatorilor, comisiile de avizare pot să modifice unele elemente cuprinse în declarația prealabilă a acestora.

Art. 9. — Sunt interzise adunările publice prin care se urmărește:

a) propagarea ideilor totalitare de natură fascistă, comunistă, rasistă, șovină sau ale oricăror organizații terorist-diversioniste, defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la ură națională sau religioasă, incitarea la discriminare, la violență publică și la manifestări obscene, contrare bunelor moravuri;

b) organizarea unei lovituri de stat sau altei acțiuni contrare siguranței naționale;

c) încălcarea ordinii, siguranței sau moralității publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor ori punerea în pericol a sănătății acestora.

Art. 10. — (1) Primarul localității, la propunerea comisiei de avizare, poate interzice organizarea adunărilor publice atunci când:

a) deține date de la organele specializate, din care rezultă că desfășurarea acestora ar duce la încălcarea prevederilor art. 2;

b) în perioada, locul și pe traseele unde acestea ar urma să se desfășoare se execută lucrări edilitar-gospodărești de amploare.

(2) În termen de două zile primarul este obligat să comunice organizatorilor decizia de interzicere, care poate fi contestată în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 11. — Decizia prin care se interzice desfășurarea adunării publice se comunică în scris organizatorului, cu arătarea motivelor care au determinat-o, în termen de 48 de ore de la primirea declarației scrise.”

59. La rândul lor, dispozițiile art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 60/1991 stabilesc răspunderea contravențională pentru fapte prin care sunt încălcate prevederile legale privind organizarea adunărilor publice, astfel:

„(1) Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să întrunească elementele constitutive ale unor infracțiuni:

a) organizarea și desfășurarea de adunări publice nedeclarate, neînregistrate sau interzise;

(...)

d) participarea la adunări publice nedeclarate sau interzise și urmate de refuzul părăsirii locurilor de desfășurare a acestora, la avertizările și somațiile organelor de ordine făcute potrivit legii; (...)”

60. De la această regulă, a declarării prealabile a tuturor adunărilor publice, prevăzută în art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, art. 3 instituie o excepție, în sensul că: „Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum și cele care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. În cazul în care organizatorii adunărilor publice nesupuse declarării prealabile dețin indicii sau date că desfășurarea lor s-ar putea solda cu acte de dezordine ori că ar putea să ducă la manifestări violente, au obligația să solicite din timp primarilor, unităților de jandarmi competente teritorial și poliției locale sprijin de specialitate.”

61. Rezultă așadar că nu este necesară declararea prealabilă a adunărilor publice, cu titlu de excepție, în două situații, una determinată de natura adunărilor, iar cealaltă de locul de desfășurare a acestora.

62. Prima situație are în vedere manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, ocazionate de vizite oficiale, iar cea de-a doua situație se referă la adunările publice care se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat.

63. Raportat la problema de drept care face obiectul analizei și care se referă la locul desfășurării adunărilor publice se impune a se stabili care sunt limitele materiale ale exercitării dreptului de proprietate și, implicit, determinarea întinderii bunului imobil care face obiectul acestui drept.

64. Potrivit art. 556 alin. (1) din Codul civil — „Limitele exercitării dreptului de proprietate privată”, „(1) Dreptul de

proprietate poate fi exercitat în limitele materiale ale obiectului său. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate, cu îngrădirile stabilite prin lege.”

65. Aceleași limite corporale sunt aplicabile și bunurilor imobile, proprietate publică, conform art. 862 alin. (1) din Codul civil, și acestea se răsfrâng și asupra drepturilor reale corespunzătoare proprietății publice, prevăzute de art. 866 din același cod, respectiv: dreptul de administrare, dreptul de concesiune, dreptul de folosință cu titlu gratuit.

66. Pe de altă parte, aparțin domeniului public al statului drumurile naționale, precum și terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea Parlamentul, Președinția, Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și instituțiile publice subordonate acestora, instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, unitățile Ministerului Apărării Naționale și ale Ministerului Afacerilor Interne, ale serviciilor publice de informații, precum și cele ale Direcției generale a penitenciarelor, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și prefecturile, cu excepția celor dobândite din venituri proprii extrabugetare, care constituie proprietatea privată a acestora [pct. I.12 și pct. I.29 din anexa la Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 213/1998)].

67. De asemenea, domeniul public județean este alcătuit, printre altele, din: drumurile județene; terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea consiliul județean și aparatul propriu al acestuia, precum și instituțiile publice de interes județean, cum sunt: biblioteci, muzee, spitale județene și alte asemenea bunuri, dacă nu au fost declarate de uz sau interes public național sau local (pct. II.1 și II. 2 din anexa la Legea nr. 213/1998).

68. Din domeniul public local al comunelor, orașelor și municipiilor fac parte și: drumurile comunale, vicinale și străzile; piețele publice, comerciale, târgurile, oboarele și parcurile publice, precum și zonele de agrement; terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea consiliul local și primăria, precum și instituțiile publice de interes local, cum sunt: teatrele, bibliotecile, muzeele, spitalele, policlinicile și altele asemenea, indicate la pct. III.1, III. 2 și III. 5 din anexa la Legea nr. 213/1998.

69. Pe de altă parte, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 definește, la art. 6, „drumul public”, „partea carosabilă” și „trotuarul”, după cum urmează:

— drumul public este definit la pct. 14 ca fiind „orice cale de comunicație terestră, cu excepția căilor ferate, special amenajată pentru traficul pietonal sau rutier, deschisă circulației publice; drumurile care sunt închise circulației publice sunt semnalizate la intrare cu inscripții vizibile”;

— partea carosabilă este definită la pct. 23 ca fiind „porțiunea din platforma drumului destinată circulației vehiculelor; un drum poate cuprinde mai multe părți carosabile complet separate una de cealaltă printr-o zonă despărțitoare sau prin diferență de nivel”;

— trotuarul este definit la pct. 33 ca fiind „spațiul longitudinal situat în partea laterală a drumului, separat în mod vizibil de partea carosabilă prin diferență sau fără diferență de nivel, destinat circulației pietonilor”.

70. Aceeași ordonanță de urgență arată, în cuprinsul art. 1 alin. (2), că scopul său este asigurarea desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public, protecția drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor respective, a proprietății publice și private, precum și a mediului.

71. Tot astfel, art. 339 alin. (3) din Codul penal, având denumirea marginală „Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice”, sancționează cu închisoare de la 3 luni la un an sau amendă așezarea de obstacole care îngreunează sau împiedică circulația pe drumul public, dacă se pune în pericol siguranța circulației ori se aduce atingere dreptului la libera circulație a celorlalți participanți la trafic.

72. Totodată, prezintă relevanță în analiza coroborată a legislației atribuțiile legale conferite Jandarmeriei Române, prevăzute de dispozițiile art. 19 alin. (1) lit. b) și art. 20 alin. (1) din Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 550/2004). Această instituție cu statut militar execută misiuni de asigurare a ordinii publice cu ocazia desfășurării adunărilor publice, marșurilor, mitingurilor, manifestărilor cultural-artistice, sportive și religioase.

73. De asemenea, asigură paza obiectivelor de importanță deosebită pentru apărarea țării, activitatea statului, economie, știință, cultură, a unor instituții din domeniul financiar-bancar, a misiunilor diplomatice, a sediilor unor organizații internaționale etc. [art. 6 din Legea nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 333/2003)], iar printre obligațiile beneficiarilor de pază și protecție cu efective de jandarmi este și aceea de împrejmuire a obiectivului.

74. Revenind la problema de drept în discuție, referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 prima teză din Legea nr. 60/1991, se impune a lămuri înțelesul noțiunii de „incintă” a sediilor ori imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, la care se referă sus-menționatele dispoziții legale.

75. Conform Dicționarului Limbii Române Literare Contemporane, noțiunea de „incintă” este definită ca: 1. „spațiu mare închis în interiorul unei construcții”; 2. „suprafață de teren înconjurată din toate părțile de construcții, de amenajări”.

76. Așa cum corect se susține și în punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, înregistrat cu nr. 33.189/12.08.2018, prima accepțiune a termenului „incintă” oferită și de Dicționarul Limbii Române Literare Contemporane se impune, fiind adecvată materiei supuse reglementării analizate.

77. Mai concret, în sintagma „exteriorul sediilor ori al imobilelor” vor fi incluse suprafețele de teren aferente clădirilor în care se află sediile persoanelor juridice, indiferent dacă aceste suprafețe sunt împrejmuite sau nu, delimitate însă prin semne exterioare față de celelalte imobile prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, anume: căi publice, piețe, alte locuri în aer liber.

78. Astfel, „incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice” este reprezentată de clădirea propriu-zisă, în interiorul căreia se pot desfășura adunări publice fără a se impune declararea prealabilă, iar „exteriorul (...) sediilor ori al imobilelor” este reprezentat de terenul aferent asupra căruia persoana juridică are un drept de proprietate, de folosință etc., indiferent dacă acest teren este împrejmuire sau nu, iar nu și trotuarul, drumul public, partea carosabilă, piețele publice, care sunt destinate uzului și folosinței publice, desfășurării traficului rutier, circulației pietonale.

79. O altă interpretare ar conduce în toate situațiile la înlăturarea obligației de declarare prealabilă a adunărilor publice, instituită de dispozițiile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, care constituie regula în materie.

80. Așadar, sintagma „în exteriorul (...) sediilor ori al imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat”, cuprinsă în art. 3 teza I din Legea nr. 60/1991, trebuie interpretată în acord cu spiritul reglementării în ansamblu, iar

înțelesul acesteia nu poate include locurile indicate în art. 1 alin. (2) din lege, pentru care este prevăzută obligația declarării prealabile a adunărilor publice.

81. Pornind de la adagiul *exceptio est strictissimae interpretationis*, ori de câte ori o normă juridică instituie o excepție de la regulă, cum este cazul art. 3 teza I din Legea nr. 60/1991, această excepție trebuie interpretată restrictiv, fără a fi extinsă la alte situații pe care norma juridică respectivă nu le prevede.

82. De altfel, în jurisprudența Curții Constituționale s-a arătat în mod constant că dispozițiile Legii nr. 60/1991, potrivit cărora desfășurarea adunărilor publice este permisă doar cu condiția declarării lor prealabile, nu contravin libertății de întrunire reglementate de Constituția României și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (deciziile nr. 1.093/21.09.2010, nr. 1.351/19.10.2010 și nr. 1.123/16.10.2008, menționate mai sus, precum și Decizia nr. 849 din 18 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 10 decembrie 2012).

83. Curtea Constituțională a făcut trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, de exemplu, cauzele *Plattform „Artze fur das Leben” contra Austriei* (1985) și *Rassablement jurassien contra Elveției* (1979), în care instanța de la Strasbourg a reținut că art. 11 din Convenție presupune că fiecare stat este în măsură să adopte măsuri rezonabile și adecvate pentru a asigura desfășurarea pașnică a manifestațiilor licite ale cetățenilor săi și că, pentru întrunirile ce au loc pe căile publice, nu este exagerată impunerea obligației de a se obține o declarație prealabilă, întrucât autoritățile au posibilitatea, în aceste condiții, să vegheze asupra respectării ordinii publice și să ia măsurile necesare pentru ca libertatea manifestațiilor să fie pe deplin asigurată.

84. În plus, Curtea Constituțională a observat că prin Hotărârea din 7 octombrie 2008, pronunțată în Cauza *Eva Molnar contra Ungariei*, Curtea de la Strasbourg a stabilit că paragraful 2 al art. 11 din Convenție îndreptățește statele să impună restricții legale exercițiului libertății de întrunire. Toate aceste restricții ale libertății adunărilor pașnice desfășurate în locuri publice sunt menite a asigura protecția drepturilor celorlalți, în special în ceea ce privește prevenirea dezordinii și menținerea unei ordini în trafic.

85. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat prin Hotărârea din 18 decembrie 2007, pronunțată în Cauza *Nurettin Aldemir și alții împotriva Turciei*, faptul că, de principiu, cerința obligației unei notificări prealabile — din rațiuni de ordine publică și securitate națională — pentru organizarea ori desfășurarea unei adunări publice nu este contrară spiritului art. 11. În opinia instanței de contencios al drepturilor omului, pe de o parte, orice demonstrație în spațiul public poate cauza o anumită afectare a normalității cotidiene, iar, pe de altă parte, este important ca autoritățile să ia măsurile necesare, de exemplu, asigurarea unui echipaj de prim ajutor la locul desfășurării demonstrației, de orice natură ar fi aceasta. De aceea, este esențial ca organizatorii și participanții la orice adunări publice — ca actori ai procesului democratic — să se conformeze regulilor democrației, prin respectarea normelor juridice ce reglementează acest domeniu (Hotărârea din 28 noiembrie 2007, pronunțată în Cauza *Balcik și alții împotriva Turciei*).

86. Pentru aceste motive, Curtea Constituțională a constatat că cerințele privind obligativitatea declarării prealabile a adunării publice, a obținerii unei autorizații în cazul organizării unor adunări publice dintre cele prevăzute la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991 și, prin urmare, stabilirea caracterului ilegal al adunărilor publice care nu respectă aceste prevederi legale, fiind

impuse de legiuitor în scopul protecției drepturilor fundamentale ale celorlalți membri ai societății, care nu participă la respectivele adunări, în vederea prevenirii dezordinii și a menținerii unei ordini în trafic, nu încalcă dispozițiile constituționale referitoare la libertatea întrunirilor (Decizia nr. 687 din 24 noiembrie 2016).

87. Astfel cum rezultă din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, instituirea obligației declarării adunărilor publice este o măsură necesară într-o societate democratică, ce se impune pentru protejarea valorilor prevăzute în paragraful 2 al art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin care se permite autorităților cu atribuții în asigurarea ordinii și liniștii publice să ia măsuri prealabile pentru a asigura respectarea valorilor sociale ocrotite și pentru protecția drepturilor celorlalți membri ai societății.

88. Scopul instituirii obligației declarării unei adunări publice, care urmează a se desfășura în unul dintre locurile prevăzute la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, este acela de a permite autorităților publice competente să ia din timp măsuri de protecție și securitate pentru desfășurarea pașnică a întrunirilor și asigurarea în acest fel a ordinii publice.

89. Supunerea manifestațiilor sau defilărilor pe drumurile publice unor autorizări prealabile a fost considerată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca fiind conformă cu prevederile Convenției, recunoscând statelor membre o marjă de apreciere substanțială în ceea ce privește adoptarea unor măsuri rezonabile și adecvate pentru asigurarea desfășurării pașnice a manifestațiilor licite.

90. Spre deosebire de ipotezele în care adunările publice urmează să se desfășoare în unul dintre locurile prevăzute la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, situații în care autoritățile publice își exercită, din oficiu, obligațiile legale ce le revin sub aspect preventiv, în scopul asigurării caracterului pașnic al manifestațiilor, în cazul adunărilor publice nesupuse declarării prealabile, art. 3 teza a II-a din lege arată că autoritățile publice (primari, unități de jandarmi competente teritorial, poliția locală) acordă sprijin de specialitate la cererea organizatorilor, aceștia din urmă având obligația să solicite din timp sprijinul, atunci când dețin indicii sau date că desfășurarea lor s-ar putea solda cu acte de dezordine ori ar putea să ducă la manifestări violente.

91. În această din urmă ipoteză, nașterea obligației pozitive a autorităților, de a lua măsuri rezonabile pentru asigurarea caracterului pașnic al întrunirii, este condiționată de preexistența unei solicitări motivate din partea organizatorilor.

92. Soluția diferită se justifică prin aceea că, raportat la locul de desfășurare a acestor adunări, potențialul de a fi denaturat caracterul lor pașnic este mai redus, iar riscul pentru ordinea publică și drepturile celorlalți are un alt nivel și poate fi gestionat diferit de către autoritățile publice, față de riscul, mult mai ridicat, pe care îl au adunările publice desfășurate în locuri prevăzute în art. 1 alin. (2) din lege.

93. Astfel, dacă s-ar considera că nu este necesară declararea prealabilă a adunărilor publice care se desfășoară în piețe ori pe căile publice (trotuar, drum public, parte carosabilă) situate în exteriorul sediilor/imobilelor unor persoane juridice de interes public sau privat, ar exista riscul ca autoritățile publice obligate la luarea unor măsuri adecvate pentru asigurarea caracterului pașnic al întrunirilor să nu poată să își îndeplinească aceste îndatoriri.

94. În consecință, interpretarea situațiilor de excepție în care nu este necesară declararea prealabilă a adunărilor publice, care se circumscriu sintagmei „în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor”, se va face prin opoziție cu locurile indicate în art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, și anume piețe, căi publice și alte locuri în aer liber.

95. Această concluzie se impune cu atât mai mult cu cât „trotuarele” și „partea carosabilă” constituie elemente ale unei căi de comunicații publice, astfel că nu pot fi incluse în sintagma „exteriorul sediului”, în accepțiunea dispozițiilor art. 3 din Legea nr. 60/1991, neavând relevanță că se situează faptic în imediata apropiere a clădirii și/sau a împrejmuirii aferente clădirii, întrucât reprezintă o zonă publică.

96. Prin urmare, prevederea legală trebuie interpretată în sensul că, dacă o adunare publică se desfășoară în exteriorul sediilor ori al imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat, iar acest exterior coincide, se suprapune cu unul dintre locurile menționate la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, devine aplicabilă regula care instituie obligația de declarare în prealabil a adunării publice.

97. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 517 alin. (1) cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în consecință, stabilește că: În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 prima teză din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, republicată, cu referire la dispozițiile art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din aceeași lege, există obligația de declarare prealabilă a adunărilor publice, atunci când adunările urmează să se desfășoare în piețe ori pe căile publice (drum public, parte carosabilă și trotuar) sau în alte locuri prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, situate în imediata vecinătate a sediilor ori imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 15 octombrie 2018.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Aurel Segărceanu

ACTE ALE CAMEREI AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA

CAMERA AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA

HOTĂRÂRE**privind adoptarea Standardelor internaționale de audit 800, 805 și 810 (revizuite),
emise de IFAC, pentru misiunile de audit, altele decât auditul statutar**

În temeiul prevederilor:

— art. 86 pct. 1, 2, 5, 6 și 7 din titlul III „Modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar” al Legii nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative;

— art. 2 alin. (3)—(5), art. 13 alin. (3) lit. i), art. 15 alin. (1)—(4) și ale art. 17 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Auditorilor Financiari din România, aprobat prin Hotărârea Conferinței Camerei Auditorilor Financiari din România nr. 2/2018;

— Hotărârii Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România nr. 72/2018 pentru adoptarea Procedurii privind activitatea de traducere și revizuire a ghidurilor, documentelor de îndrumare și publicațiilor pentru desfășurarea activităților de audit financiar în România, altele decât auditul statutar;

— Hotărârii Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România nr. 51/2015 privind modalitatea de adoptare a hotărârilor Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România,

Consiliul Camerei Auditorilor Financiari din România, întrunit în ședința din data de 28 noiembrie 2018, adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se adoptă integral Standardele internaționale de audit 800, 805 și 810 (revizuite), emise de IFAC, traduse de Camera Auditorilor Financiari din România, aplicabile de către auditorii financiari din România, membri ai Camerei Auditorilor Financiari din România, pentru misiunile de audit, altele decât cele de audit statutar.

Art. 2. — Prezenta hotărâre se va transmite spre informare Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar.

Art. 3. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I,

Președintele Camerei Auditorilor Financiari din România,
Ciprian Teodor Mihăilescu

București, 28 noiembrie 2018.
Nr. 96.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

